

MAGYAR LAPOK

XIII. évfolyam, 2 (3458) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12—27.

Londonban legközelebb összeül az előzőnlés vezetésére kijelölt angol-amerikai parancsnokság haditanácsa

Délolaszországban tovább tart az angolszász támadótevékenységet akadályozó, kedvezőtlen időjárás

A Pest írja: Zürichbe jelentés érkezett arról, hogy a Daily Mail szerint Londonban legközelebb összeül az előzőnlés vezetésére kinevezett amerikai és angol parancsnokság haditanácsa.

Nápoly. (Bud. Tud.): Az egész olasz fronton — a szövetségesek főhadiszállásának jelentése szerint — hétfőn teljesen rossz volt az időjárás. Hó, eső és jég váltakozott szünet nélkül. Különö-

sen heves volt az esőzés a 8-ik hadsereg szakaszán. A jeges keleti szél még súlyosította a helyzetet. Több híd megromlott. Az erős hullámverés nyomán néhány katonai tábor víz alá került. A partmenti szakaszon Ortonától 5 kilométernyire heves harc folyt le egy 60 méteres magaslátért, amelyet a németek nagyon megerősítettek. Az 5-ik hadsereg arcvonalán csak járőrtevékenység folyt.

Szovjetet, mint amilyen tényleg és valójában, vagyis egyiket a leghatalmasabb nemzeteknek a világon, amely világban az amerikaiak is élnek.

A továbbiakban Willkie korholja azokat a köztársasági vezetőket, akik tartózkodnak a Szovjettel szemben. Az amerikaiak egyetlen lehetséges viselkedése az oroszok iránt, szerinte, olyan emberi kell legyen, aki a másikkal együttélni és együttműködni óhajt. Ez egyáltalában nem foglalja magában a szovjetország politikai, vallási és gazdasági áramlatok elfogadását.

Basel. (Bud. Tud.): A Nazionalzeitung londoni tudósítója szerint a munkáspárt volt tagjai küldöttségét menesztették Moszkvába, hogy tárgyaljon az orosz kommunistapárttal. A New Statesman szerint a tárgyalás főpontja nemzetközi tanácsadótestület létesítése. Az angolok azt ajánlják, hogy egy párt se avatkozzék bele bármelyik külföldi szocialista mozgalom ügyeibe. A svájci lap azt írja tovább, hogy a szovjet-len-

gyel kapcsolatok ügyében jelentős szerepet játszik az a tény, hogy az oroszok közelednek a lengyel határ felé és valószínűnek látszik, hogy a moszkvai lengyel bizottság és a Berling tábornok parancsnoksága alatt álló lengyel csapatok előreláthatóan ugyanúgy előtérbe jutnak, mint Tito a kairói jugoszláv kormánytal szemben.

Miért halasztja el washingtoni utazását a lengyel menekült miniszterelnök

Zürich. (Bud. Tud.): Londoni jelentés szerint Nikolajczyk lengyel menekült miniszterelnök amerikai utazása némileg elhalasztódik, mert meg akarja várni Roosevelt győgyulását és Benes Londonba való visszaérkezését. A lengyel-szovjet kérdéssel kapcsolatban az angol fővárosban a következőket jegyzik meg:

— Az a tény, hogy a kapcsolatok kérdése a teheráni értekezlet óta nem jutott előre, teljes világossággal kitűnik Rackiewicz lengyel államelnök és Nikolajczyk lengyel miniszterelnök újví üzenetéből. A két lengyel államférfiu újví beszédében az Atlanti tengeri egyezményre vetődő árnyékról, Európának nagyhatalmokra és kisállamokra való felosztásának lehetőségéről, valamint a Lengyelország és a Szovjetunió közötti jószomszédi kapcsolatokról beszélt. Hangzottak, hogy minden vitás kérdést ki kell küszöbölni, ebben az esetben az oroszok a lengyelekben jóllehet szövetségest találnak a kelet felé irányuló hatalmi törekvések ellen.

Májusban kerül sor a második arcvonal megteremtésére (?)

London. (NST.): Scrutator a Sunday Times hasábjain májusra helyezte ki látásba az európai második arcvonal megteremtését. A cikkíró rámutat arra, hogy az orosz-szász olvadás következtében a támadásokat csupán február előtt vagy május után lehet keleten és nyugaton összehangolni és hozzáfűzi, hogy az utóbbi időpont sokkal tanácsosabb.

A legutóbbi világháború bebizonyította, hogy a május előtt kezdett offenzívákat az időjárás veszélyeztette. Befejezéssel Scrutator annak szükségességét hangsúlyozta, hogy a közös offenzíva megkezdését el kell halasztani, amíg az időjárás jó lesz, hogy azután hónapokon át megszakítás nélkül folytathassák a támadást. Ez a nézet igazolná Eisenhower tábornok reményeit, hogy az 1944. év meghozza a háború végét.

A Sunday Times más helyen közli, hogy jelenleg szövetséges katonai körök az algéri bizottság csapatainak harcra való felkészítéséről tárgyalnak az elkövetkezendő invázió esetére. Észak-Afrikában két-azézer főnyi francia hadsereget létesítettek és néhány tisztet már a szövetséges parancsnokságokra vezényelték át, hogy megismerkedjenek az új hadászati módszerekkel. A francia tisztek a haditervek kidolgozásánál is segítenek. A francia csapatok egyelőre csak a földközi tengeri övezetben tar-

tózkodnak, de a francia főparancsnokság reméli, hogy legalább néhány francia hadosztályt Angliába vezényelnek.

Garwin a Sunday Express hasábjain szintén érinti a második arcvonal kérdését. Garwin szerint Angliában és az Egyesült Államokban általában az a nézet uralkodik, hogy a támadás a legközelebbi száz napon belül megkezdődik. Garwin új balkáni arcvonalra is céloz a ezzel kapcsolatban rámutat Sir Henry Maitland Wilson földközitengeri főparancsnokká történt kinevezésére.

Stockholm. (Bud. Tud.): A balti államok ellen irányuló szovjet bombázótevékenység fokozódása miatt a megszálló parancsnokságok január 1-től a balti államokban teljes elszórtatást rendeltek el.

Szofia. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Az angol hírodok isztambuli, valamint svájci jelentése, melyek szerint Bulgáriában állítólag államesinnnyel megkötötték a kormányt. Szófiában teljesen légközpontnak minősítik. A jelentések valamennyi adata tisztán kitalálás.

Amsterdam. (MTI.) Mint a brit hírszolgálat Washingtonból jelenti, az Egyesült Államok haditengerészeti minisztériuma hétfőn este közölte, hogy az elmúlt év december 24-én megtorpedózták és elsüllyesztettek egy amerikai rombolót az Atlanti Óceánon.

Willkie kevesli a Szovjetnek tett engedményeket

Zürich. (MTI.) A baseli Nazionalzeitung jelenti Newyorkból: Willkie a Newyork Times vasárnapi mellékletében részletesen foglalkozik az amerikai külpolitikával. Erélyesen sikraszáll amellett, hogy az Egyesült Államoknak a Szovjet irányában az együttműködés

politikáját kell követnie. Rooseveltet egyesek élesen bírálják amiatt, mert a középkeleti értekezleten túlnagy engedményeket tett a Szovjetnek. Willkie szerint Roosevelt túlságosan csekély engedményeket adott. Az amerikaiaknak — úgymond — úgy kell tekinteniük a

Benes útjával függ össze Péter szerb király utazása (?)

Berlin. (MTI.) Illetékes német helyről közlik tájékoztatásul: Berlini politikai körökben feltűnőnek találják, hogy a Newyork Times a lengyel-szovjet kérdést olyan szempontból tárgyalja, mintha bizonyos érdekeltséget tanúsítana a kérdés megoldása tekintetében. Mivel a lengyel menekült kormány azt követeli, hogy állítsák vissza Lengyelország háború előtti határát, a Newyork Times a kérdésnek a belsevisták részéről való erőszakos megoldását nem tekinti oknak arra, hogy Stalin szövetségesei közbelépjenek.

Genf. (MTI.) A Tribuna de Geneve londoni tudósítója szerint Londonban a legnagyobb bizonytalanság uralkodik abban a tekintetben, hogy mi az uti célja Péter jugoszláv királynak. Utjáról a legkülönbözőbb találgatások vannak forgalomban. Az utazás hír szerint Benes útjával is összefügg, mintán Benes pontosan tájékozódott Moszkvában az oroszok balkáni céljai felől. A Tribuna de Geneve londoni tudósításából arra is lehet következtetni, hogy esetleg találgatás készül Benes és Péter király között.

Zágrábról jelenti: (MTI.) A Német TI jelenti: Horvát csapatok meg-

támadták a zágráb-belgrádi fővasútvonal mentén fekvő orkucsanyi vasútállomás közelében az egyik garázdálkodó csapatot, amely a környéket terrorizálta. Az ütközet során 15 partizán elesett, a többi a hegyek közé húzódott vissza. Zágrábról északnyugatra fekvő Bogovica nevű faluban az ütközet során 18 partizán esett el. A dalmát hátsországhban fekvő Knintől északra egy ütközet során 20 partizán vezetette életét.

Zágrábról jelenti: (MTI.) Belgrádi jelentés szerint hivatalosan felszólították az 1893—1926. évfolyamokhoz tartozó montenegróiakat, hogy jelentkezzenek Belgrád város katonai ügyosztályánál.

Északafrikában napról-napra fokozódik az élelmiszerhiány

Párizsból jelenti: (MTI.) A Német TI jelenti: Az OFI tangeri jelentése szerint Észak-Afrikában napról-napra fokozódik az élelmiszerhiány. A hatóságok kénytelenek voltak Algírban, az egykor gazdag kivitteli ország fővárosában a gabona-, főzelék-, gyümölcs- és húsfogyasztásban szigorú korlátozásokhoz nyúlni.

A műtőkés katonái

Operáció a mocsárban, farönkön, rőzseláng mellett

Mocsárvidék.

Sokat írtak már a műtőkés katonáiról, de sohase írhatnánk róluk eleget.

Ott vannak ők mindenütt, ahol tüzesednek a fegyverek csövei, ahol megfeszülnek az izmok és karok, ahol gépszörnyetek néznek egymással farkasszemmel. De nem géppisztollyal harcolnak hanem műtőkéssel. Sok helyen találkozunk már velük, szupertűs, félig megpörkölt orosz vískókban, földbevéjt kiserődökben, sátorokban, a végtelen orosz ég alatt, meg gépkocsikban. Most: a pinszki pürcsarak kellős közepén. Ezen az éjszán, nedves estén.

Két nap óta áll már itt a huszárszázad, beágyazva az erdőszegélyre. És két nap óta szakad az eső. Sűrűn, mintha öntenék. Egy órára sem tisztul ki az ég, fekete húsos felhőket hajt az erdő fái felett a szél a Dnyepier felől. A mocsár felmértényire megduzzadt víze mindent ellep, csak néhol ágaskodik ki a sáros vízből egy-két csemerész bokor.

Hajtottuk az orvlövészeket. Napok óta már. Ezek a mocsárharcok kemény próbára tették a honvédeket. A szunyogoktól hemzsegő mocsár, a zuhogó eső, a leselkedő orvlövészek gyakori rajtaütése nemcsak az idegeket viseli meg, hanem az egészséget is.

Itt láttam a „műtőkés katonáinak” munkáját.

Dr. K. B. orvoszászlós dunántúli fiatalember, valahová a Mecsekaktárára való. Fiatal még, de a szemében az orvosi hivatás megszállottjainak férfiúze ég. Meg sem látszik rajta, hogy napok óta ugyszólván félóra óta sem hunyhatta le a szemét. A betegekkel, a lázasokkal és néhány sebesültünkkel nem lehetett mindjárt hátraszállítani, mert egyidőre el voltunk vágva a világtól, csak rádió-összeköttetés után jeleztük, hogy vagyunk, élünk és harcolunk. Jónéhány kilométert kell még megtennünk előre, mindig olyan területre érünk, ahol lezállhat a betegszállító repülőgép a korházba viheti a betegeit. Addig itt kell ápolni őket.

A mocsárlázban szenvedőkkel könnyű a munka. De van itt néhány sebesült, ezekkel nem lehet sokáig várni. Operálni kell őket, mielőbb. Kettőt azonnal.

És a fiatal orvoszászlós operál. A mocsárra már ráborul a éjfélt este, a felhős égen egyetlen kőszacsilág sem mutatkozik. A sűrű fekete homály úgy szorult be a fák közé, hogy metszeni lehetne. Körülöttünk félkörben állnak a legénységi sátrak, a fák törzsére kifeszítve, mert csak az eső ellen kell védelem, aludni ugysem lehet. A nedves iszap mindent átáztat és millió szunyog kóvályog az emberek körül. A lovak odébb állanak egy rögtönzött karámban.

A kis tisztáson, kidöntött farönkön fekszik már a honvéd, a balcombjába furódott orvlövészgolyóval. Két oldalt hatalmas rőzsemáglya ég. Ez adja a műtőhöz a „reflektorfényt”. És egyúttal hajtja a szunyogokat is. A századparanesnek s egy-két tiszt ott állnak az orvos kezügyében, ők segítkeznek.

Igy operál a honvédorvos. Egyfolytában szemmel tartja a műtőt, a hátulról a műtőkés nélkül dolgozik. Elnézem. Mintha

csak valamilyen fehérfalu műtőszoba asztalánál állna aszisztentektől és ápolónővérektől körülvéve, hatalmas reflektor fénye alatt. Nyugodtan, biztos kézzel és gyorsan dolgozik. Látom a szemét: ég. És az arcát: valami furcsa tüzes pír ült ki rája. A szája körül kemény vonás merveedik.

Sikerült.

Reméljük, hogy holnapután lázlanul és nyugodt állapotban szállíthatja el őket a repülőgép a legközelebbi tábori kórházba.

Ezután kezdődik a „rendes munka”. Virrasztás egész éjszaka. Végigjárni a harcólőröket. Az egész legénységet. Ellenőrizni: bevette-e mindenki az esti atebri-adagot. Megvizsgálni a lázasokat. Fjfelre jár, mire végez. Az ég kitisztult kissé, néhány csillag is előbujt a fák között, ügylátszik, nyugodt és szép hajnal elé nézünk.

És ebben a pillanatban megszólalnak az előőrök golyószórái. Megtámadtak bennünket.

Pillanatok alatt talpon van a század. És kezdődik a megszokott éjjeli hangverseny. Az orvos, aki most tu-

dott volna kicsit pihenni, talán egy kidöntött farönkön, vagy egy fának dőlve, megint csak „szolgálatba” kerül. Oda kell állnia a kötözőhelyre és várja a sebesülteket.

Szerencsére nem sok dolga akad, néhány kisebb sérülésen kívül semmi súlyosabb sebesülés nem történt. De reggel volt, mire végetért a harc.

Lassan kisüt a nap, fénye befurakodik a fák közé. És kezdődik a napi munka elől. Bekötözni a nappal sebesültjeit, átkötözni a régebbieket, megvizsgálni az összes beteget, mert egy óra múlva tovább indul a század, s vinni kell magunkkal mindenkit, a tegnap este megoperáltakat is.

És ez így megy nap-nap után az őrthetes vállalkozás egész ideje alatt.

Mire végetér a hadművelet, csak az area lesz vékonyabb a kis orvoszászlósok és a szemek alá sötétedik egy kék esik. De a szemek bizonyosan ugyanúgy csillag, a hangja ugyanolyan meleg és emberi lesz, mint azelőtt.

A két operált honvédet különben csakugyan lázmentesen, javulóban tették fel ma a repülőgépbe a többi betegekkel együtt.

Igy dolgoznak mindenütt és mindig a magyar műtőkés katonái.

Szabó Sándor, zászlós.

Két újabb EMGE téli gazdasági tanfolyam indult Biharmegyében

Alig két hete, hogy beszámoltunk a biharfőlegyházi EMGE háromhetes téli gazdasági tanfolyam sikeréről és már is két újabb tanfolyam nyitására lehetünk szemtanúi Tóti és Örvénd községben.

Tóti vasárnap kezdődött meg a tanfolyam. Az EMGE gazdakör székében a Magyar Hiszekegy után Liszky Kálmán ref. lelkész fohásza után Gyimesi Gyula EMGE h. kirendeltségvezető tartotta a megnyitó beszédét, melyben a magyar összetartásra hívta fel a falu figyelmét, majd Mészáros Lajos gazdakör elnök mondott köszönetet az EMGE vezetőségének. Itt Sebessi Károly és Balogh Sándor okl. gazdak lesznek a tanfolyam előadói.

Örvéndben hétfőn nyitott meg a tanfolyam a helybeli felkezelési népi iskola termében több, mint félszáz résztvevővel. A „Te benned biztunk” elnevezésű tanfolyam Sándor ref. lelkész — aki egyúttal a gazdakör elnöke, emelkedett szavakban kérte a jó Isten segítségét a tanfolyamra, majd Seyfried Ferenc EMGE főtákar a kolozsvári központ kiküldöttje tartotta meg a megnyitó előadását. Beszédében rámutatott, hogy az igazi erdélyi szellem, mely az EMGE eszményi létalapját képezi, éppen a tanfolyamokon alakult ki.

Ez a szellem — folytatta előadását — három irányú: keresztény, magyar és közösségi. Istentisztelettel kezdtük a tanfolyamot, magyar népiünk jobb boldogulása érdekében és a rendezés fáradságos és áldozatos munkáját a legkisebb szervezési egységünk a helybeli EMGE gazdakör végezte. Ime az erdélyi szellem mindhárom irányát megtaláljuk itt. És ez az egyszerűség jellemzi egyesületünket az egész vonalon.

A továbbiakban ismertette a tanfolyam fontos feladatát, majd így folytatta: Bihar megyének meg van minden adottsága, hogy a mezőgazdaság

színterét legalább olyan magasra emeljük, mint Háromszék vármegyéé amely tudott dolog, hogy kiszáradt szempontból a Dunántúlon is tullessz. Ehez azonban sokat kell tanulunk. Ennek behizonyítására csak egy példát hozok fel. A tavasz folyamán 21 vagon cementet hozattunk Nagyváradra a silóépítési mozgalmunk lebonyolítására. Ugyanennyit kapott Szatmár, Marostorda és Háromszék vármegye is. A bihari gazdatársadalom azonban mindössze 5 vagon vett igénybe és 16 vagon Háromszék, Marostorda és Udvarhely megyékbe kellett elküldenünk, ahol még ez a megnövelt mennyiség sem volt elegendő. Mennyivel jobb lett volna, ha 21 vagon cementből ebben a megyében épül fel a 3500 köbméter siló, amelyben keréken 500 nagy állatnak tárolhattunk volna kitünő iedős és nagyon olcsó erjesztett takarmányt.

Befejezésül az EMGE célkitűzéseiről szólt:

— Népi szervezetünkkel — mondotta — megmutattuk a háború utáni Magyarország helyes szervezkedési formáját. Az igazi erdélyi szellem mindenkit át kell hasson és egy egységes szervezetet rendi országba kell tömörítsen mindnyájunkat, ahol minden honpolgár a maga foglalkozása szerint alakított szervezetben intézheti sorsát.

Örvénden Kellner György ny. állategészségügyi főfelügyelő, Berk Gyula barcasági birtokos és Gyimesi Gyula EMGE h. kirendeltségi vezető tartják az előadásokat.

Dr. Gyöngyössi István búcsúlátogatása

(Nagyvárad.) Dr. Gyöngyössi István nyugalmazott királyi főügyész nyugalomba vonulása alkalmából búcsúlátogatást tett a főispánnal és a

A Domonkos nővérek visszatelepítése a Szent Margitszigetre

Régi óhaja a magyar katolikus társadalomnak az, hogy az az apáca-rend, amelyhez Árpád-házi szentként tisztelt Margit királyleány tartozott visszatelepíttessék a Szent Margitszigetre. P. Badalik Bertalan Szentdomonkosrendi tartományfőnök Árpád-házi Margit szentéavatási ünnepe kapcsán kapcsolatban a domonkos nővéreknek a Szent Margitszigetre való visszatelepítése ügyében alakult bizottsággal tárgyalást folytatott és a mai napon megtartott ülésén beszédében a tartományfőnök a többiek között a következőket mondta:

„A Szent Domonkos-rend második rendjének tagjai Árpád-házi Szent Margit késői testvérei. Sokak részéről hangzott már el az óhaj: a nővéreket vissza kell telejteni a szigetre. Legutóbb a magyar provincia rendtartományi gyűlése határozta el, hogy Szent Margit kanonizációjának megünneplésével kapcsolatban hivatalosan is megindítja ezt a mozgalmat. Az első lépés már meg is történt, amennyiben a hercegprímás Öminenciája P. Badalik Bertalan tartományfőnök előterjesztésére elvileg hozzájárult a nővérek visszatelepítéséhez. Erős a remény, hogy a Közmunkák Tanácsa sem zárkózik el a kérés elől.

Tisztelgő látogatást tett a román konzul a városházán

(Nagyvárad.) Marina Mihály, nagyváradai román konzul január elsején látogatást tett a főispánnal és a polgármesternél és boldog üzeneteket kívánt. A város vezetői január 2-án tettek látogatást a román konzulnál, vizionozva az újévi jókívánatokat.

Több mint 50 százalék megbukott a husiparosok legutóbbi mestervizsgáján

Budapestről jelentik: A magyar husiparosok igen nagy gondot fordítanak arra, hogy a szakmai utánpótlás megfelelően a kor követelményeinek és a szakmába csak olyan mesterek kerüljenek, akik teljes szakmai tudással rendelkeznek. Eppen ezt a célt szolgálja az a tény is, hogy a mestervizsgák során igen megrostálják a vizsgázókat. A legutóbbi mestervizsgára összesen kilencen jelentkeztek. A kilenc jelentkező közül azonban mindössze csak négy felelt meg a követelményeknek, ötöt pedig háromhavi ismétlésre utasított vissza a bizottság. Tehát a vizsgázók több, mint ötven százaléka megbukott és kénytelen újból a vizsgabizottság elé állani.

Szolgálatos nyógyszertárak:

I. Csoport:

ARANYKERESZT gyógyszertár, Gróf Teleki Pál-u. 2. (Zsigmondovits és Martonovich) 16-32.

KORONA gyógyszertár Hitler Adolf-utca 1. (Dr Rácz Rezső) 13-76.

DIANA gyógyszertár, Ghillányi-u. 10. (Sebestyén A.) 32-58.

SENTE ISVTAN gyógyszertár, Mikszáth Kálmán-utca 52. (Dr Raaber A.) 14-44.

Argentína elismerte az új bolíviai kormányt

**Találkozó készül Péter szerb király és Benes között (?)
A menekült lengyel miniszterelnök elhalasztotta washingtoni útját**

Buenos Aires. (MTL.) A Német TI jelenti: Megerősítést nyert az a jelentés, amely szerint Argentína elismerte a bolíviai kormányt. Gilbert tábornok argentinai külügyminiszter közölte, hogy Ibarra Garcia államtitkár hétfőn délelőtt megfelelő jegyzéket nyújtott át Buenos Airesben a bolíviai nagykövetnek. Argentína az első állam, amely Villaroel kormányát elismerte.

Oszló. (MTL.) A Német Távirati Iroda jelenti: Hitler vezér és kancellár Quisling miniszterelnök újvi táviratára adott válaszában azt a meggyőződését fejezi ki, hogy az új Norvégának a népeket megsemmisítő bolszevizmus elleni közös harcban való bátor részvétele jogán a norvég nép a boldog jövő felé halad.

Benes visszaérkezését várja meg a menekült lengyel miniszterelnök

Helsinki. (MTL.) A washingtoni orosz nagykövetségen kifejtett finn ellenséges propaganda a finn közvéleményben nagy visszahatásra talált. Általános megnyugvással fogadták azt a hírt, hogy a washingtoni finn követ az amerikai újságírók előtt határozottan visszautasította a keletkarjalai finn kegyetlenkedésekről terjesztett állításokat. A finn követ két évvel ezelőtt megjelent finn nyelvű könyvében bizonyította, hogy a keletkarjalai helységeket még az oroszok pusztították el bevonulásuk alkalmával.

A finn sajtó a maga részéről is állást foglal a karjalai orosz állításokkal szemben. A lapok átlátszó tervnek minősítik, hogy a szovjet éppen most hozakodik elő különböző keletkarjalai történetekkel. Erre nyilvánvalóan azért kerülhet sor — írják a finn lapok — mert a legutóbbi háromhatalmi értekezleten észrevették, hogy a nyugati hatalmak közvéleményét alaposan meg kell puhítani, mielőtt arra lehetne rávenni vezetőiket, hogy a finn ügyet, orosz szemmel, illetve orosz kívánság szerint lössék.

Afganisztánt felosztják maguk között a szövetségesek

Szófia. (MTL.) A Német TI jelenti: „Anglia, az Egyesült Államok és a Szovjetunió Afganisztánt felosztják maguk között” — cím alatt a Duma a következő isztanbuli jelentést közli: Mértékadó körökben olyan értesülést szerezünk, hogy Anglia, az Egyesült Államok és a Szovjetunió a teheráni értekezleten elhatározták, hogy közös követelést intéznek Afganisztánhoz, hogy iráni érdekeikhez és engedményeikhez hasonlóan afganisztáni érdekeiket és engedményeiket biztosítsák. Hír szerint az Egyesült Államok tartanak igényt az afganisztáni kőolajengedményekre, valamint azok piacaira, a Szovjet pedig a további nyersanyagokra és árukra. Míg Anglia az egész afganisztáni posta és táviró szolgálat felett követeli az ellenőrzés átengedését. Anglia élén-

ken érdeklődik India északi határai, valamint azok biztosítása iránt, ezenkívül Afganisztán valamennyi közlekedési eszközének és útvonalának kizárólagos ellenőrzését is magának követeli.

Anglia, Amerika és Szovjetország e követeléseik ellenértékéért készek volnának annak kijelentésére, hogy elismerik a mai afgán kormányt, és a hadsereg, gazdaság és pénzügyek valamennyi kérdésében teljes függetlenséget biztosítanak számára. E követelések előterjesztésekor a három nagyhatalom közös nyilatkozatot ten-

ne Afganisztán függetlenségéről, az iráni nyilatkozat mintájára. Azt várják, hogy a három nagyhatalom már az újév első napjaiban meg akarja valósítani azt a tervét, hogy nagyobb üzleti vállalkozásokat létesít Afganisztánban.

Török lapok Kállay miniszterelnök parlamenti kijelentéséről

Istanbulból jelentik: (MTL.) Az Istanbul című lap „Budapest a kisméretűek szöszéke” címmel azt írja, hogy

a budapesti országgyűlés díszere valhatik valamennyi képviselőháznak. Kevés törvényalkotó testület hallgatott olyan erős, világos és egyszerű szavakat, mint amilyenek ott legutóbb elhangzottak. A magyar országgyűlés két házában lefolyt vita valóban megrázó politikai esemény volt és méltán tarthat számot külföldön is jelentős visszhangra.

A lap azután ismerteti a miniszterelnöknek a kis nemzetekről mondott szavait, majd így folytatja:

Kállay Miklós miniszterelnök kijelentései nemcsak a magyar képviselőháznak, hanem más képviselőházaknak is szólottak. Lehet, hogy a tengerentúli országgyűlésben is meg fogják hallani, ahol európai kérdésekről nem mindig uralkodik ilyen világos és nagyvonalú felfogás. Budapestben valóban az egyetlen európai képviselőház van, ahol ilyen nagyjelentőségű kijelentéseket lehetett hallani és Kállay Miklósnak nemcsak a Duna partján voltak figyelmes hallgatói.

Zsitomir térségében van jelenleg a keleti harcok súlypontja

Az idei orosz tél nem állítja a németeket olyan súlyos feladatok elé, mint a két előző — 34 angol-szász bombázót lőttek le a németek a Birodalom elleni legutóbbi légitámadás során

Madrid. (MTL.) A Német TI jelenti: Az egyik madridi hetilap hosszabb vezércikkben az angol-amerikai inváziós előkészületekkel és a német elhárító intézkedésekkel foglalkozik. A lap egyebek között ezeket mondja: Nem kétséges, hogy az inváziós hadsereg kiképzése és felszerelése a lehető legjobb lesz, amellyel Nagybritannia valaha is rendelkezett. Az is világos, hogy Nagybritannia teljes tudatában van az előtte álló feladatok komolyságának. Másrészt a német előkészületek nagyvonalúak és hatalmasak. Nem vonható kétségbe, hogy az egész európai tengerparton nagyarányú és a legkorszerűbb erődí-

téseket létesítettek, amelyekben és amelyek mögött kitűnő, háborus tapasztalatokkal rendelkező katonák milliói állanak.

Az a tény, hogy Rommel tábornagy nemrég megezmélte ezeket az erődítéseket és az invázió elleni előkészületeket, azt mutatja, hogy a Führer figyelő szemmel kíséri a fejleményeket.

Amszterdam. (MTL.) A Német TI jelenti: A brit hírszolgálat jelentése szerint hivatalos brit helyről közölték, hogy a hétfőre virradó éjszaka Berlin ellen intézett légitámadás alkalmával 28 brit repülőgép veszett el.

A nikopoli hídfőnél és Dnyepropetrovsktól délnyugatra ellanyhult a harci tevékenység

Berlin. (MTL.) A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távirati Irodának. A véderő főparancsnoksága közli: A nikopoli hídfőnél és Dnyepropetrovsktól délnyugatra tegnap ellanyhult a harci tevékenység. A gyengébb erőkkel indított ellenséges támadásokat megküszöztük. Zsitomirtól délre és délkeletre a szovjet erős támadásait kemény harcokban, sok páncélosok szétlövésével elhárítottuk. A várostól nyugatra megküszöztük az ellenség egy bekerítési kísérletét. Tovább északra csapataink súlyos harcokban állnak egy ellenséges csoporttal. Vitebszknél megküszöztük az ellenség súlyos támadásait. Egy támadással benyomult ellenséges csoportot, kétségbeesett védekezése ellenére is visszavetettük. A többi helyeken az erős havazás következtében csak helyi jelentőségű harcok voltak.

A délnyugati irányban a nap nyugodtan telt el. Nehéz német harci repülőgépek éjszakai támadást intéztek ellenségnek Sziciliában fontos utánpótlási támaszpontja. A lehullott bombák kikötőberendezéseket romboltak szét és egy nagy raktárépüle-

tet felgyújtottak. Brit terrorbombázók mára virradó éjszaka, a felhők védelme alatt újabb támadást intéztek a birodalmi főváros lakónegyedei ellen. Bombákat

Montgomery Londonba érkezett

Berlin. (MTL.) A keleti arcvonalnak most egy súlypontja van és pedig a zsitomiri térség. Az oroszok folytatják nagyszabású áttörési kísérletüket. A várostól északnyugatra sikerült is teret nyerniük, délre és délnyugatra azonban a németek feltartóztaták őket és igen súlyos veszteségeket okoztak nekik. A napok óta tartó csatában az oroszok nem jutottak közelebb céljaikhoz. Valószínű, hogy néhány nap múlva más helyen folytatják áttörési kísérleteiket, melyek során az ellenség elvonzási folyamata fokozódik. Az idején nem állítja a német hadsereget olyan súlyos feladatok elé, mint a két előző, egyrészt azért, mert a német katonák már hozzászokott az orosz télhez, másrészt azért, mert az idején jól enyhébb az előző éviéknél.

Párizs. (MTL.) A Német TI jelenti: Hétfőn délelőtt temették el a mintegy 250 áldozatát az angol-amerikai repülőgépek Párizs külvárosai ellen intézett támadásainak. A párizsi események az 1911 október 1-e és 1913 december 31-e közötti időben Franciaország ellen intézett angol és ame-

rikai bombatámadások áldozatainak számát a következőkben közli: A polgári lakosság körében 11.813 ember meghalt, 17.741 megsebesült. Azonkívül elpusztult kerekben 50.000 ház, hajlék nélkül maradt kerekben egymillió ember.

Lisszabon. (MTL.) Mint az angol hírszolgálat jelenti, Montgomery tábornok, az Eisenhower parancsnoksága alatt álló inváziós hadsereg brit csoportjának parancsnoka Londonba érkezett, hogy átvegye csapatfőlöti parancsnokságot.

Zágráb. (MTL.) A Német Távirati Iroda jelenti: Hivatalos helyről ezermester közlés szerint a horvátországi, montenegrói és albániai bandák vezetője szeptember 1-től a következők: 25.000 halott, 20.000 sebesült és 10.000 fogoly. Lefegyvereztek mintegy 100.000 Badoglio-párti katonát. A szákmány 436 ágyú, 8 léghárítóágyú, 2817 géppuska, 592 aknavető, 75.635 puska, 11 páncéltörő ágyú, 187 géppisztoly, 96 páncéltörő gépkocs, 413 motorkerékpár, 33 hajó, 8 repülőgép, 6994 lo. ezenkívül más hadianyag és élelmiszer.

Brit katonai szakértő a háború befejezéséről

Stockholm. (MTL) A Német TI jelenti: Liddelhardt brit katonai szakértő egy svéd lap londoni tudósítójának jelentése szerint, a háború kimenetelével foglalkozva megállapítja, hogy ha csupán a katonai tényezőket veszik számításba, akkor arra a kérdésre, hogy mikor végződik a háború, csak azzal lehetne válasszani, hogy a háború nem tolódhat el határozatlan időre. Bár a szövetségesek, ami a csapatmennyiséget illeti, fölényben vannak a németekkel szemben, nem érték el még azt a viszonylagos fölényt, amellyel a németek rendelkeztek a háború kitérésékor. Németország szárazföldi haderői ki tudják használni azokat az előnyöket, amelyeket a korszerű védelmi technika nyújt. Liddelhardt azon a véleményen van, hogy a németek még mindig megtehetik azt, hogy a Szovjetunióban megszállott területeik nagyrészt feladják.

Ujabb angolszász szállítóhajókat süllyesztettek el a japánok

Tokió. (MTL) A Német TI jelenti: A japán császári főhadiszállás közlése szerint a haditengerészet légiereje Új-Britannia szigetének közelében angol-amerikai szállítóhajókat támadott meg. Több szállítóhajót elsüllyesztett, négy angolszász repülőgépet elpusztított. Kilenc japán repülőgép nem tért vissza támaszpontjára. Újév

napján a japán repülőgépek meghúzóítottak Kavjeng mellett egy nagy angol támadást. Ezalkalommal tíz angol gépet lelőttek. Hetven brit gépnek Rabaul ellen intézett támadásával a japán gépek szembeszálltak és saját veszteség nélkül nyolc brit gépet lőttek le.

Hozzászólás a kötött lakbér és felemelt mellékdíjak kérdéséhez

A Magyar Lapok egy régebbi cikke a lakbérreviszió mellett foglalt állást. Cikcünkre egy olvasónk az alábbi hozzászólást küldte, amely a lakók szempontjából igyekszik megvilágítani a helyzetet. Az audiatur et altera pars elve alapján közöljük olvasónk megjegyzéseit, azonban most is hangsúlyozzuk, hogy a szociális igazságosság és a mai nehéz helyzet és különösképpen a hácsimberek érdekeinek figyelembevétele mellett nem ártana a revízió alá venni a lakberek kérdését.

Köztudomású, hogy városunkban kétféle háztulajdonos van: Magánháztulajdonos, akinek házában hérlő — lakó — minosen, hanem házat önmaga lakja. Ezek az általuk — legtöbnyire méltóvalt — összegben és önként — bevalótt bérértékek utáni adókat és a mellékdíjakat a maguk zsebéből fizetik és így hársadó terhükben senki nem osztózik, ezekről tehát nem szólók.

De a kisebbszámú magánháztulajdonoson kívül a többégsz már bérháztulajdonos, (akik a magánháztulajdonosoktól külön elbírálás alá esnek, mert ezek nemcsak a kiadott lakrészek, hanem még a bérháztulajdonos által is lakott hárszerek utáni, vagyis az őket külön terhelő adókat is a bérlők zsebéből kapják, illetve fizetik. Mert tudvalevő, hogy városunkban a hársberek a pinceodótól a legnagyobb lakásig, oly magasak, hogy csak a fővárosi lakásberek nagyobbak. Különösen az 1—2 szobás — legkeresettebb — lakások, amelyekben pedig a szegényebbfejta emberek húzódnak meg, aránylag sokkal drágábbak, mint a 3—6 szobás lakások. Az sem vitatható, bár kevesen tudják, hogy a bérház egy ingatlan vagyon, a pénz pedig — egy ingó tőke — érték, amelynek kell elégednie a legkisebb hozamú jövedelemmel, mert így is gyarapodik.

A bérbeadott lakások — különösen a régebbiek — megvásárlási vagy vételi értékét, vagy az újonnan épültek árait véve alapul, a beadott lakbérbeállításokból megállapítástilólag, városunkban leg-

alább 8%, de 12%-ig is felugró kamathozamot jövedelmeznek. Ezzel ellentétben a középnyezetűek után a bank csak 3% kamatot fizet. Az ilyen 8—12%-os bérjövdelemből a mai felemelt adókat, melyek a bérösszeg szerint változnak, és amelyek a bérösszegnek legfeljebb 48—50%-át teszik ki, nemcsak hogy elviselhetik a háztulajdonosok, de még 50%-ot, vagyis a lakásbér fele, meg is marad javukra. Ez a hozam a már nem dolgozó és tétlenül heverő vagyon után a 3% pénzkamatot, a ritkán adódó tatarozási költséget is leszámítva, jóval meghaladja és így a bérhárszeknek az adó miatt panaszra nem lehet méltó okuk.

Pereszé vannak oly kisebb bérháztulajdonosok igen sokan, akik a saját maguk által is lakott — többnyire nagyobb bérértékű — lakrészek utáni adójukat is a bérlők béréből egyenlítik ki és ezért jajgatnak, hogy a bér mind adóra megy, sőt még pótolni kell hozzá, ami pereszé ilyen számolás mellett való ugyan, de nem helytálló — panasz.

A kisebb 1—2 szobás lakók béréből pedig egy, valóban szegény háztulajdonos sem élhet meg.

A víz-, szemét-, csatorna- és kéményseprési mellékdíjaknak f. évi július hó 1-től történt emelése által előállott esékély különbözetét pedig azon lakók, akik a mellékdíjakat — összegre való tekintet nélkül — a fizetett bérösszegben belefoglaltan vették ki lakásukat, egyáltalában nem tartoznak azokat fizetni, még azért sem, mert a múlt év november havában alkotott új magyar lakbérleti szabályrendelet 16. §-a szerint, ezek a díjak összegre való tekintet nélkül, a bérbeadó háztulajdonosokat terhelik, a volt román szabályok pedig — hála Istennek — régen megszűntek.

De azok a lakók, akik ezeknek a díjknak fizetését a bérlésük kezdetétől vállalták, erre most is kötelezve vannak.

Ne gondoljunk tehát bele ebbe a 70—80 ezer családtagot érintő és többnyire szeg-

Élnek-e a szavak?

De mennyire, hogy élnek! Legjobb bizonyíték erre, hogy ölni is tudnak. De új életet is teremtenek. Egy nemzet lelki világát adják. Szavai-lelkiségére nemzetünk büszke lehet. Annyi szín, melegség, bölcsesség jóformán egy idegen nációnak lelkében sem ég úgy, mint a mi szavainkban.

Rendeteg jellemző példát sorolhatnók fel. Először „édesanyám” jut eszembe. Kedves olvasó, ha történetesen nem nő lennél és így nem tudnál a világ összes nyelvén beszélni, lapozd fel a föld lakóinak szótárát; látni fogod, hogy „édesanyám”-hoz, mint szóhoz is, nincs hasonló egy sem. A német „Mutter”-ja, a francia „mère”-je, az angol „mother”-je — hogy csak a legnagyobbakat vegyem — mind, mind csak szó. De magyarok „édesanyja” szeret és él. Mikor ezt a szót ajkunkra vesszük, előbb a szívünkön szűrjük keresztül, lelkünk egy darabja röppen el vele. A nép egyszerű, tiszta szívében született és talán éppen ekkor jutott önkénytelenül eszébe, hogy nemzetünk védőjeül, édesanyjának Máriát választja.

Az „anya”, a „mama” a „mami”, meg

a többi szörnyűségek nem magyarok. Aki kíváncsi eredetükre, kevés utánjárassal felfedezheti. De nem sok öröme lenne. Nekem mindig az az érzésem, mikor ezeket a groteszk szavakat hallom, hogy azoknak, akik használják, nincs is édesanyjuk, hanem jó ismerősük, legfeljebb rokonuk van.

A többi szavakkal most nem foglakozhatom. Csupán egy érdekességet említek meg.

Régen, mikor nyilni kezdett a szívem, végtelenül tetszett nekem a „menyasszony”. Így, két „ny”-el. Milyen gyönyörű, felségesen szép szó lenne. Ha így írnék, ha így is éreznék. Bonne van az ifjuság minden vágya, álma, reménye, nekihuzdulásuk tisztasága, szentsége — az ifjuság mennyországja. Később, mikor kinyílt a szemem is, sok mindent el kellett hagynom, így az egyik „ny”-t is. Így lett „menyasszony”. Talán a mai rang és hozományvadász szédületben helyesebb is: nem szégyenkezünk még többet. Ehhez még tudni kell, hogy egyes vidéken még ma is, mikor az új férj szülei házába lép, az új asszonyt, a férfi apja „öcsémasszony”-nak, az édesanyja pedig „menyémasszony”-nak szólítja. Tehát az anyós-menyem viszonyból született. Ugy is néz ki. De, mint érdekesség, talán említést érdemel.

Bizony, élnek a szavak. Válogasd meg és szeresd őket. Bennük nem fogsz csalódni. GERÉB ÁRPÁD.

TARGYALNI FOGJA A VÁROSOK SZÖVETSÉGE A TISZTVISELŐK STATUSÁNAK RENDEZÉSÉT.

(Nagyvárad.) A városok szövetsége részéről Lukács Ödön ügyvezető elnök értesítette a polgármestert, hogy a városi tisztviselők státuszának rendezésére vonatkozó tervezetet a helyi ügyminiszter kiadja a szövetségnek, amely meghívja a városok képviselőit a tervezet megtárgyalására.

A búzakötvény a legjobb ellenszere az ártalmas búzaspekulációnak

Ki ne emlékeznék azokra az időkre, amikor a magyar föld aranya az életet adó finom magyar buza a tőzsdéi spekuláció olesó játékezerévé süllyedt. A magyar gazda verejtékekkel öntözte az anyaföldet, míg az megtermette az acélos búzát, hogy aztán néhány tucat tőzsdéi spekuláns külföldön és Budapesten könnyű aranyat facsarjon magának belőle. Egy-egy sikerült tőzsdéi manőver után a buza-spekulánsoknak nőt a bankbetétje, de a magyar gazda egzisztenciája, jóléte mindig csak egy hajszálon függő következménye volt annak, hogy milyen manővereket határoztak el a csikágói, a londoni, a hamburgi és pesti tőzsde urai.

Akik nem csupán tőzsdéi játékszernek tekintik a búzát, vátozággal fellelegeztek, amikor a magyar kormány most a karácsony előtti napokban kibocsátotta a búzakötvényt. Ez az újfajta értékpapír alkalmas annak megakadályozására, hogy a jövőben ridék spekulánsok a buza ár-ingadozására való játékaikkal megkárosíthassák a nagyközönséget és el-

sősorban a magyar gazdákat. Különösen a közeljövőben, a háború végén lesz majd hatalmas szerepe a búzakötvény mérséklő és biztosító tulajdonságának, hiszen háború után a terményárak a szabad gazdálkodásra való áttéréssel egyidejűleg nyilván bizonyos árhullámzást mutatnak majd. Nem kétséges, hogy ezt az cseményt kötvény fogja a spekuláció jeleskedése is, de a spekulánsok majd acélfalba ütköznek, hiszen ötmillió métermázsára szóló búzakötvény lesz majd a közönség kezében s mivel az ennek megfelelő 200 millió pengő névértéken alulra nem eshet, ez olyan tőkét jelent, amely feltétlenül ellensúlyozni tudja az üzérkedési szándékokat. Ha netán pedig átmenetileg árses következnék be, a búzakötvény-tulajdonosok kényelmesen kivárthatják a manőver végét, mert az ő kötvényük névértéke egy fillért sem csökken és az évi 3% kamatozás is a névértéknek megfelelő összeg után kerül a zsebébe.

A hadihelyzet a német vezetők megnyilatkozásaiban

Írta: Dr. Virág Jeromos

1

Súlyos év viharzott el az emberek felett, kemény próbára tette a hadviselő felek erejét. Az elkövetkező év küszöbén kérdő tekintettel nézünk a jövő szemébe s szeretnénk elfátyolozott pillantásaiban meglesni az idők rejtett titkait. Mit hoz a jövő, nem tudjuk megmondani, de a jelen helyzet tanulmányozása mégis eligazít bennünket a jövő titokzatos útján. Német vezető férfiak megnyilatkozásai nyomán megkísérüljünk összefoglalni a háborús helyzetet és a várható következményeket.

Hitler és a német vezető férfiak teljes színtességgel kijelentik, hogy az elmúlt év a német hadviselés legkeményebb éve volt. Súlyos megpróbáltatások érték a tengely frontját. A legsúlyosabb volt a szövetséges Olaszországnak az összeomlása. Ezzel akart az ellenség halálos csapást mérni a tengelyre. Hitler beszédeiben kifejti, hogy már a háború kezdete óta érezhető volt a király mögött szertelenkedő sötét hatalmak szabotáló tevékenysége és ennek lehet tulajdonítani az olasz hadviselés kezdeti balkáni sikertelenségeit is, az afrikai és a eziliani angolok sikereit. Ez az árulás akart halálos csapást mérni a németekre a balkánon dúló partizán harcok által, amelyet a hűtlenné vált olaszok is támogatnak.

Nem csak a veszélyt jelentett a francia tisztek árulása, akik lehetővé tették az angolok részére, hogy Francia-Nyugatáfrikában partra szálljanak. További megpróbáltatások a keleti harctéren érték a német hadviselést. Kezdődött ez Stalingrád elcsatásával és folytatódott a rákövetkező visszavonulásokkal, amelyek, mint Wilhelm Weisz írja a Völkischer Beobachterban a német katonák előtt teljesen szokatlanok voltak és nagy önfegyelmérés elé állították őket.

Ehhez járultak azok a támadások, amelyek az otthon erejét akarták megtörni, az ártatlan asszonyok, gyermekek legyilkolása a bombáktól rombadőlt és a foszfortól lángoló városok puszulásában.

Mindent az ellenség halálos és végső szándékának szánta. Sokszor újjongott is már a közeleli győzelem reményében. Azonban mi sem bizonyítja jobban a német nép erejét és a vele küzdő hatalmak teherbíró képességét, mint az a helyzetállás, amely minderre a sok megpróbáltatásra következett. Stalingrád nem lett Németország sorsa, hanem a végső ösztönzés, amely Németországot minden erejének összeszedésére és a totális háború megindítására sarkalta. Viszont a szovjetet Stalingrád annyira lekötötte és annyira felmorzsolta erejét, hogy támadását nem is tudta sokáig folytatni s csak július elején sikerült annyira összeszednie magát, hogy a régió tervezett támadására gondolhasson. De ekkor is a német hadsereg kényszerítette ki a szovjet támadást.

A szovjetnek sikerült tekintélyes területeket visszanyerni, azonban sehohsem tudott döntő csapást mérni a német hadseregre. A német hadsereg az 1941. és 1942. év gyorsiramu előnyomulása után kitérő védekezésbe ment át, amelynek fontos eredménye volt, hogy az ellenséget fáradtságos és súlyos veszteségekkel járó hadviselésre kényszerítette. Wilhelm Weisz megjegyzi, hogy az a

visszavonulás, amelyet a német hadsereg végzett a keleti fronton, veszedelmes lehetett volna német területen, de orosz területen egyáltalában nem jelentette az ellenség győzelmeit s lényeges változást a hadi helyzetben nem hozott. Hitler pedig újvi beszédeiben kiemeli, hogy a négyéves háború után Németország egyetlen négyzetkilométert sem vesztett területéből, ezzel szemben az ellenség hatalmas területet veszített. Továbbá utal arra Hitler, hogy Németország védőállásai messze a birodalmon kívül vannak s eddig még minden támadásra erőteljes ellentámadással adott választ.

2

A Balkánon sem tudott az ellenség célt érni, pedig itt is meg akarta rendíteni a német frontot, de a német katonák legyőzte a nehézségeket, amelyek az árulás reáidított. Az angolok egyre azon mesterkedtek, hogy Törökországot beleértve a háborúba, hogy így elkerüljék a nyugateurópai partra szállás nagy kockázatát és a Balkánon sem mások bőrén kényelmesebb megoldást találjanak. Azonban ez a halogatás és taktikázás Seibert német katonái szájára szerint lehetővé tette, hogy a németek súlyos érvágást szenvedjenek a szovjeten, nyugaton pedig még jobban kiépíthessék erődtényezőiket, mielőtt szükségessé válnék, hogy egyszerre kétfelé mérjenek csapást az ellenségre.

A bombázások? Céljuk az volt, hogy megtörjék a német belső front ellen-

állását és forradalomba kergessék a német népet. Eredmény? Még nagyobb elszántság, még nagyobb összetartás.

3

Íme a német hadi helyzet mérlege. Az ellenség ennek a hatalmas erőnek tehetetlenségével kezdte meg az újvet. Mielőtt mindkét fél elismeri, hogy döntő eseményeket hoz. Súlyos áldozatokra készítik elő a hadviselő felek a polgárokat. Roosevelt karácsonyi beszédeiben említette, hogy a háború most olyan stádiumba jutott, amelyben súlyos veszteségekre kell elkészülni. A győzelemhez — folytatta az amerikai diktátor — nem vezet kényelmes út és még csak nem is látszik a harcnak a vége.

Seibert német katonai író pedig felsorolja azokat a tényeket, amelyek arra mutatnak, hogy a fő és döntő mérkőzés küszöbön áll. Ezt a meggyőződést szorgalmazzák a tények, hogy a hadviselő felek minden akadályt elhárítottak, vagy most vannak azon a ponton, hogy elhárítsanak, amelyek a totális hadviselés útjában állnak. Ez az erők végső és legmagasabb fokú koncentrációját jelenti. Az egyre kegyetlenebbé váló légitámadások, az ellenség végleges elszántsága és felkészültsége az Európa elleni invázióra, az amerikai csapatok nagy veszteségekkel járó kísérletei a japán harctéren, mind azt mutatják, hogy befejeződtek az előkészületek a nagy és végleges mérkőzésre.

Sorsdöntő év lesz tehát 1944. Milyen lesz a titokzatos év? Göbbels dr így felel: Az 1944. év kézen talál bennünket...

Közzülést tartott az Iskolánkvüli Népművelési Bizottság

50 ezer pengős költségvetést, 72 tanfolyamot irányoztak elő 1944-re

(Nagyvárad.) A város háza kistermben dr. Soós István elnök nyitotta meg az Iskolánkvüli Népművelési Bizottság évi első rendes közgyűlést.

Először az 1944. évi költségvetés került tárgyalásra s a költségvetés kb. 15 ezer pengős deficitjét állami segítséggel egyenlítik ki.

Hetvenkét tanfolyam megtartása mellett döntött a közgyűlés, melyek között: analfabéta magyar ismeretterjesztő, ipari továbbképző, közművelődési, női, nőnevelő, gazdatanfolyam és husz szabadegetem előadás szerepel. 192 közművelődési előadó, a 10. — P. 120 közművelődési előadó, a 5. — P. és 356 népművelődési előadó, a 3. — P. tiszteletdíjban részesül.

A folyó ügyek tárgyalása során Körtmáros László dr a népművelés fontosságát hangsúlyozta s kiemelte Hankiss János államtitkár szerepét, aki tájégségük szerint harmónikus megszervezte a magyar népművelést, szem előtt tartva az egyházak együttműködésének fontosságát.

Szöbakerült az a visszás helyzet, hogy a bizottság 1941 óta, amikor

alakult évente 6000 pengő állami hozzájárulással részesül, holott ez egymagában sem elegendő a deficitet mérleg egálizálására. Még kevésbé, ha számításba lesz véve, hogy azóta az árak, sőt a bizottság működési köre hogyan emelkedett. Megemlítette az előadó még, hogy Debrecenben a Bizottság 11 ezer pengő segítségben részesül.

Molnár János apát-kanonok a tanoncoktatást sürgette. Kívánatosnak tartaná, ha a megszállás alatt és tanulmányaiban elmaradt iparos rétegeknek lehetővé tennék legalább a hat elemi elvégzését, melyre állampolgári kötelességük maradéktalan ellátásánál (pl. választás) okvetlenül szükségük van.

Dr. Heinrich Béla tisztifőorvos munkásfőiskola szükségességét és kereskedelmi tanfolyamok felállítását hangoztatta.

A közgyűlés elhatározta, hogy a megszállás alatti és a trianoni Biharvármegye közötti kancsolatot szoro-

Hirdessen a Magyar Lapokban

sandra főnökö. Biharvármegyei Berettyóújfaluban stb. előadásokat tart, tanfolyamokat szervez.

Elfogadta a közgyűlés dr. Soós István elnök javaslatát, hogy Debrecen mellett gyakran hívjanak a tanfolyamokra előadót Szegedről és Kolozsvárról is. Végül az elnök lezárta a közgyűlést.

Új egyházi énekkar alakul

Városunk művészeti életében jelentős helyet foglal el a zene- és énekkultúra. Szinte kötelező ez Váradra történelmi múltja, dicsősége révén. Elsősorban természetesen egyházi téren vívott ki nagy sikereket a váradai zene- és énekkultúra. A történelem megsárgult lapjai beszélnek báró Patachich Ádám püspökről, kinek udvarában a 18. században (1750—1776-ig volt váradai püspök) a királynő, Mária Terézia karmestere Haydn Mihály is működött. A házi színpadon operákat adtak elő. Ezen operák szövege magyarul is megjelent a váradai nyomdából. A székes-egyházi ének- és zenekar énekével és játékaival a protestáns Csokonait is dalra fakasztotta.

A lelki ébredésnek és nemességnek egyik jele és eszköze az ének. Az Egyház már kezdetben felkarolta és nemcsak istentiszteletek, szertartások keretében, hanem az iskolai nevelésben is ósidők óta alkalmazza. Az érzés nemesítésének, a kedélyképzésnek és az esztétikai érzék fejlesztésének egyik hatásos eszköze.

Az énekkari kultúra kezdete a keresztény ókorba nyúlik vissza, míg a legvirágzóbb a 16. században volt. A zenekarok fejlődésével ismét új lendületet kapott.

Hazánkban minden kisebb-nagyobb városban fejlett énekkarok működnek. Az egyházi ének ma is elsőrendű, Váradon is élvezhetjük a győri Palestrina kórust a kitűnő Halmos László vezetésével. Országos hírű a szombathelyi schola Werner Alajos vezetésével. Nem is szólva a fővárosi énekkarokról. Városunkban is több elsőrangú iskolai énekkar működik. S most kezdik szervezni az oklasi Szentlélek plébánia templom énekkarát.

Szeretettel hívnak minden énekkedvelő férfit és nőt, akinek kellő adottsága van, az új énekkarba. Vegyeskar lesz, melynek vezetését a városszerte ismert, vonzó egyéniségű Andrási Ede, zeneiskolai tanár, egyházi karnagy, az egyházmegyei Szent Cecília egyesület titkára vállalta. Jelenkezni lehet a plébánia hivatalban vagy a sekrestyében.

Elfogták a színház tolvaját

Nagyvárad, január 4. Pár nappal ezelőtt megirtuk, hogy a Szigligeti Színház öltözőjéből ismeretlen tettes nagyértékű ruhaneműt lopott. A háromszoros színészek magánnyomozást indítottak és hétfőn sikerült is az ócskapiacon felismerni egyes ruhadarabokat.

Értesítették a rendőrséget, amely rövidesen elfogta a tettest és fiatalkorú kifutó szeméjében, aki lársával együtt potom ár noértékesítette a lopott ruhák egy részét.

A rendőrség a tolvajt átadja a fiatalkorúak bíróságának.

Fővárosi kritika és „vidéki” szeccő...

Sokat vitalkoztak a sajtóban a kritika jogáról és hivatásáról a fővárosi lapok színházi beszámolóival kapcsolatban s természetesen a kritikások a bírálat korlátlan szabadsága mellett foglaltak állást. Nem is kétséges, hogy ennek a szabadságnak meg is kell lennie. Aki porondra lép, annak el kell készülnie arra, hogy súlyos ütlegeket kap, egészen lelki épségének veszélyeztetéséig. Sőt sajnos még a gladiatori küzdelem szabályai sem érvényesek rá, mert rendszerint még vissza sem vághat az állig felfegyverzett küzdőtársra, a kritikuskokra, hanem egyszerűen, megadással tűrni kénytelen.

A színi kritikusok élnek is ezzel a kezdeményezett helyzettel s alaposan kikészítik az írókat, akinek sikerült színpadra jutnia. Az idei évadban csak *Herczeg Ferenc* és *Zilahy Lajos* részesült kegyelemben, míg a többiekkel szemben *Possonyi László* től *Belnár Béláig* valóságos mézáró munkát végeztek a kritikuskok. A hőriket lehuzták és darabokra szabdalták őket. S ami a legérdekesebb, az egyetlen *Ságodi József* kivételével, akinek *Köd* című darabja tényleg megbukott az *Új Magyar Színházban*, a közönség mondhatni minden esetben felmentő ítéletet hozott a kritikuskok súlyos verdiktjével szemben.

Különösen a kezdő vagy még nem eléggé befutott írók ellen lépett fel kiméletlen szigorral a fővárosi kritika. Ha pedig a színpadi szerző nemcsak új író volt, hanem egyúttal vidéki ember is, valóságos irtó hadjáratot indítottak ellene. Így járt a nagyváradi *Belnár Béla*, aki pedig egészen szorosan véve nem is kezdő író, sőt tulajdonképpen nem is vidéki, mert Nagyváradon csak rövid ideje él, míg azelőtt éveket töltött Budapesten, ahol az irodalmi tevékenységétől távol egyáltalában nem eső foglalkozása volt. S a Madách színházban színrekerült *Homokpad* című darabja a kritika olyan egyhangú szigorával találkozott, ami egyes megnyilatkozásokban már a rosszindulattal határos.

Beszélgettünk *Belnár Bélával*, aki mióta színpadi szerző, keveset tartózkodik Nagyváradon.

— Mit szól a sajtóhoz? — kérdeztük.

— Hát rossz volt, rossz volt — felelte. — De nem baj... Fő hogy a közönségnek tetszik a darab. Immár huszonöt táblás házam volt a Madáchban... S különös elégtétel számomra, hogy a Vígyszínház új igazgatója épp a napokban értesített, hogy a „Lebegő emberek” című darabomat az eddigi törtérel ellentétben már az idei szezonban színre hozza.

Ez egyértelmű azzal, hogy nemcsak a közönség, hanem a szingizagatók is szembefordulnak a kritikával. Nem állítjuk, hogy a *Homokpad* renekmű. Lehetnek vele szemben erkölcsi kifogások is. De mégsem lehet olyan tehetéstelen ez a *Belnár Béla*, ha egy évadban két fővárosi színház is megnyitja előtte kapuit. S ha a lehetőséget nem lehet elvitatni tőle, akkor mi célja van a sajtó túlzott szigorának? Egyáltalában mi célja van az új írók letaglózásának akkor, amikor a színházak darabhiánnyal küzdenek s mikor az új tehetségeket keresni, felfedezni és ovánolítani kellene? (*)

Nemzetvédelmi kereszt új tulajdonosai Bihar megyében

Tegnap számunkban közöltük a nagyváradi, a mai számunkban közöljük a Bihar megyei új nemzetvédelmi keresztetek névsorát:

Martzy Agoston főjegyző Elek, Mártonffy Sándor gyógyszerész Belényes, Máthé Zoltán MÁVAG tisztviselő Köbölkut, Medve György földműves Margitta, Mester István műszaki tiszt Báránd, Matyka Gyula festőművész Vésztő, Mike István kereskedő Vésztő, Minárovits Aladár kereskedő Bihartorda, R. Nagy Gábor rendőrorrmester Sarkad, Nagy Sándor műszaki tisztviselő Örvény, Németh Béla vezető főgépész Nagyszántó, Pap Zoltán községi irodabíró Vésztő, Pálfi Antal vendéglős Báránd, Petz Etelka postaltisztviselő Nagyszalonta, vitéz Réthy Andor uradalmi intéző, Rimay Lajos földművelő és tulajdonos Tóti ifj. Rölich Lajos magántisztviselő, özv. Rölich Lajosné magánzó Körszárca, dr. Sárosy Endre Hosszupályi, Simon Károly postaaltiszt Bors, dr. Sipos Sándor egyet. m. tanár Nagykeréki, Sipos Zsigmond MÁV lakatos, Stéger Géza MÁV segédhivatalnok Váradszőlős, Stranges András m. kir. útmester Bihardiószeg, Szabó Sándor földműves Biharpüspöki.

Szatmári Sándor földműves Érkeserű, vitéz Szegedi István dohányárús Belényes, Szegedi Sándorné magánalkalmazott Nagyszalonta, vitéz Székely József földműves Bihardiószeg, Szőke Gyula textilkereskedő Ártánd, Szűcs István MÁV kovács Tötös, Takács Imre autóbussvezető ellenőr Körösnagyharsány, Táják Miklós ny. állomáselőjáró Ártánd, Tihanyi-Tekse György MÁV üzemi s. tiszt Berettyóújfalun, Timkó György dohánykisárus Szalacs, Tipanucz Ernőné állami tanítónő, Tótháthy Marianna szociális gondozó, Topay András m. kir. pénzügyi fővigyázó Köröskisjenő, Turi Lajos Ferenc gépkocsivezető Margitta, Udvarhelyi József ny. MÁV főkalauz Margitta, dr. Vajda József r. kat. plébános, Varga Andor alkalmi munkás Báránd, Varga Ferenc állami tanító Bihar, Varga Ferenc géplakatos, Váci Gábor gazdálkodó Geszt, Wallner Ferenc m. kir. áll. igazgató-tanító, vitéz Zengő József állami népiszkolai tanító Bihardiószeg, dr. Zlinszky Béla szolgabíró Váraddless, Zrinyi Kálmán szövőgyári lakatos Érselénd, Zsirka Sándor kereskedő Nagyszalonta és Poroszlav Barna levénte körzetparancsnok Tóti.

Megállapították a cipő- és csizma- javítás legmagasabb árát

II.

6. Fiu-leány cipő javítás páronként 31-34 nagyságban anyaggal együtt

Talpalás szegés	7.30	7.—	6.90
Talpalás varrott	9.70	8.50	8.30
Talpalás és sarkalás szegés	10.70	10.30	9.70
Talpalás és sarkalás varrott	13.10	11.70	11.40
Fejelés, talpalás és sarkalás szegés	29.60	27.20	23.80
Fejelés, talpalás és sarkalás varrott	31.80	30.60	24.80
Sarkalás	3.40	3.20	3.10
Talp-orr vagy sarokjavítás, szegés	2.90	2.40	2.20
Talp-orr vagy sarokjavítás varrott	3.90	3.20	2.70

7. Fiu-leány cipő javítás, páronként 35-38 nagyságban anyaggal együtt

Talpalás szegés	8.30	7.80	7.50
Talpalás varrott	11.—	10.40	9.50
Talpalás és sarkalás szegés	12.10	11.30	10.80
Talpalás és sarkalás varrott	14.80	13.80	12.90
Fejelés, talpalás és sarkalás szegés	39.90	36.50	31.80
Fejelés, talpalás és sarkalás varrott	45.90	42.50	39.10
Talp, orr vagy sarokjavítás, szegés	3.10	2.50	2.40
Talp-orr javítás, varr.	4.10	3.40	2.90

II. Cipészipari javítási munkák legmagasabb árai, anyag nélkül:

1. Férfi cipő javítás, páronként:			
Talpalás szegés	5.80	5.30	5.10
Talpalás ramánvarrott	9.20	8.50	7.90
Talpalás és sarkalás szegés	8.—	7.10	6.80
Talpalás és sarkalás ramánvarrott	11.40	10.40	9.20

Végig talpalás és sarkalás, szegés	10.70	9.30	8.—
Végig talpalás és sarkalás ramánvarrott	16.—	14.40	12.20
Orrborítás és talpalás, szegés	12.20	9.70	8.—
Orrborítás és talpalás, ramánvarrott	15.—	13.30	10.90
Fejelés, talpalás és sarkalás szegés	24.—	20.60	15.—
sarkalás ramánvarr.	30.80	27.40	22.30
Sarkalás	2.20	1.90	1.70
Uj sarok készítése	5.90	5.10	4.20
Talp-orr, vagy sarokjavítás, szegés	2.20	1.90	1.70
Talp-orr, vagy sarokjavítás, ramánvarr.	3.60	2.70	2.—

2. Női cipő javítás, páronként anyag nélkül:

Talpalás szegés	4.10	3.60	3.40
Talpalás ramánvarr.	6.80	6.10	5.40
Talpalás és sarkalás szegés	5.80	4.90	4.60
Talpalás és sarkalás keresztívvarrott	7.50	6.60	5.60
Talpalás és sarkalás ramánvarrott	8.50	7.50	6.60
Fejelés, talpalás és sarkalás szegés	21.10	17.10	16.—
Fejelés, talpalás és sarkalás ramánv.	27.—	23.60	20.20
Sarkalás	1.90	1.50	1.40
Uj sarok felsőfoltal	8.20	6.60	5.90
Talp-orr javítás szegés	2.—	1.70	1.50
Talp-orr javítás ramánvarrott	3.20	2.40	1.70

Szent István Gyomda Rt.

Szi ányai Bezsó-u. 5.

Mindenle a nyomatványokat is eszen készít.

Mozik műsora:

APOLLÓ: Megálmodtalak.
BELVÁROSI: Muzsikussal lelkek.
CASINO: Gyurkovics fiúk.
KORONA: Egy szerelmes nyár

Összinte mozikeitika

Megálmodtalak

Bemutató az Apolló-mozgóban

Vaszary János legújabb filmvígjátéka az első pillanatra kacagtató és szórakoztató film minden tanulság és oktató cél nélkül. Pedig a valóságban az okkultista hajlandóságú azaz babonás nők szellemes, finom kipelengérése.

A babonás színésznőt, aki nemcsak szerencsepatkójával, hanem álmainak komolyan vételével alakítja életfolyását: Muráti Lili alakítja a nála már megszokott rátermettséggel. Babonáságának áldozata az a kétbalkezes völgény (Bilicsi Tivadar), akit a sors akkor sodor a színésznő közelébe, mikor az éppen nagyot és merészet álmodott. Mindketten bűnhődnek azzal, hogy a film végén egymáséi lesznek... Ezzel (a vigjátékban persze mérsékelt módon), de mégis megvan az erkölcsi igazságszolgáltatás.

A film különben helyzetkomikumokból adódó kacagtató erője türelmetlen, bár néhány kisebb jelenet erősen giccszerű s nem való 16 éves aluliaknak engedélyezett filmbe.

Szerelmes nyár

Bemutató a Korona mozgóban

Kitűnő német film, amelyben a főszereplő (Winnie Markus) olyan művésznőt alakít, aki mindenfajta kicéretések között, nagy ügyességgel halad a maga egyenes és tisztességes életútján. A legnehezebb helyzetben is eltalálja a kivezető utat és bátor küzdelmei és állandó sikeres elhárító akciói után azé a kiváló fiatalnőhöz kerül, aki méltó ilyen feleségre. A film többi szereplői is kiválóan illeszkednek a fordulatokban gazdag filmmeséhez, melynek átélő jobb és holdogabb életfelfogás lehetőségében bízva távoznak a bemutatóról.

Olasz Péter dr

Nagyvárad thj. város adóhivatalától.

Árverési hirdetmény

Alulírott városi végrehajtó ezennel közhírré teszem, hogy a nagyváradi forgalmi adóhivatalnál kimutatott forgalmi adóhátralék fejében lefoglalt és a városi közhatalra beszállított ingóságokra az 1925. évi 600. P. M. rendelet értelmében a 67-69. §. alapján az első árverést 1944. január 12-én d. e. 11 órára, a második árverést 1944. jan. 20. napján d. e. 11 órára a városi raktárban ezennel kitűzöm.

Árverési feltételek:

1. Az első árverésen az egyes ingóságok csak az esetben kerülnek eladásra, ha az árverezők a becsérték háromnegyedrészére erejéig tesznek vételi ajánlatot.
2. A második árverésen azonban az ingóság becsértékére való tekintet nélkül a legnagyobb vételi ajánlatot tevő birtokába megy át.
3. Az árverés megtartása vagy megkísérlése esetén a behajtási illeték 8 százalékos.
4. A vételárát azonnal és készpénzben kell kifizetni.

Nagyvárad, 1944. évf. január 3.

FONDRÉ SANDOR, végrehajtó.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5. SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1 óra 4.80 P.
 3 óra 12.40 P.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza

NEM ENGEDIK HAZA A DÉL-OLASZORSZÁGBA A KÜLFÖLDRE EMIGRÁLT OLASZOKAT. Genf. (MTI) Londonból jelentik: A Daily Sketch jelentése szerint a brit és amerikai hatóságok szükségesnek látták, hogy a Londonban és Newyorkban száműzetésben levő olasz politikusoknak megtiltsák az Olaszországba utazását, mert látogatóik — megítélésük szerint — csak zavarokat okozhatott volna.

Hetenként átlag négyezer ember hal meg kolerában Bengáliában. Genf. (MTI) A Német TI jelenté: Londonból jelentik, hogy Bengáliában a tulajdonképpeni éhínség megszűnése után az emberek ezreit kell kórházakba és segélyhelyekre szállítani, mert túlságosan gyengék ahhoz, hogy gondoskodjanak magukról — jelenti a Times kalkuttai tudósítója. Nincsen tej az asszonyok és gyermekek számára, a lakosság széles rétegei részére nincsen ruhanemű. A kolerajárvány Bengália hat kerületében tovább terjed, öt másik kerületében pedig állandósult. A hetenkénti halálesetek számát négyezerre becsülik, tehát kétszer annyira, mint az előző években.

FONTOS RENDELET AZ „E”-BETŰS GÉPJÁRMŰTULAJDONOSOK RÉSZÉRE. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A Budapesti Közlöny 1943. évi december 24-iki számában megjelent rendelet szerint honvédségi (honvédelmi minisztérium, hadtestparancsnokságok) mentesítéssel rendelkező járművek részére „E” megkülönböztető jelzést a rendőrhatalóságok, a rendelet hatálybalépése után, vagyis december 24-ike után nem szolgáltathatnak ki. A rendelet értelmében azok a gépjárművek, amelyek az „E” megkülönböztető jelzést eredetileg honvédelmi mentesítés alapján kapták meg, 1944. február 28-ika után csak a kereskedelmi és közlekedési miniszter engedélyével vehetnek részt a közúti forgalomban. A kérelem benyújtásának elmulasztása még azzal is jár, hogy a gépjárművet február végén működésében meg kell szüntetni.

Eljegyzés. Szabó Honka és Majláth István zenész szakaszvezető jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

RENDELET TÖBB TAKARMÁNYFAJTA FORGALMÁNAK SZABÁLYOZÁSÁRÓL. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A földművelésügyi miniszter rendeletben szabályozta több takarmányfajta minőségét és forgalmát. A rendelet ezenfelül megtiltja azt, hogy takarmányozási célokra, tápértékkel nem bíró őrleményt forgalomba hozzanak.

KULTURFILM KÉSZÜL SZENT MARGIT ÉLETÉRŐL. Nyisztor Zoltán pápai prélátus, az Actio Catholica sajtószakosztályának elnöke vezetésével szűkebbkörű értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy a Magyar Filmroda bevonásával a szentként tisztelhető Árpádházi Boldog Margit életéről több száz méteres kultúrfilmet készítenek.

A LEGUJABB TEXTILPÓTANYAG AZ AKÁCFAHÁNCSSAL. A textilanyagok gyártásánál ma is igen sok pótanyagot használnak. A legutóbb eredményes kísérletek folytak ezen a téren, az akácfaháncsal. Előszörban kokuszólyogókat, zsinórokat és más hasonló kevéssé ismert fonalakat igénylő anyagokat tudnak gyártani az akácfaháncsból készült preparátumból. Egy tökéletesebb nagyobb telepet kíván berendezni az akácfaháncs ilyen célra történő feldolgozására és az üzem anyagellátása érdekében országszerte megindítják az akácfaháncs gyűjtését. (Magy. Tud.)

Az Alliance Francaise nyelvtanfolyamai január 10-én, hétfőn kezdődnek újra a premontrei gimnáziumban. A kezdőtanfolyam első órája január 7-én, pénteken este 7 órakor. Minden érdeklődő számára *francia könyvtár* nyílik az Újságíró Otthon könyvtárszobájában. Könyvtárórák hétfőn és csütörtökön délután 5—7-ig. Beiratkozás 10 pengő, kölesónzési díj havi 2 pengő. Érdeklődni a fenti időpontban lehet az Alliance Francaise könyvtárban. Újságíró Otthon.

ZSIDÓELLENES TÜNETÉSEK NEWYORKBAN. Stockholm. (MTI): A NTI jelenti: Mint az United Press Newyork Cityből jelenti, ott az utóbbi időben több zsidóellenes tüntetés volt. A jelentés arról is beszámol, hogy néhány zsinagógában gyűlölködő felirásokat alkalmaztak.

A rádió gyermekszereplőinek műsoros délutánja
Harsányi Gizi
 vezetésével
 a Ref. Kulturpalotában január 6-án d. u. 3 és 6 órakor
 Siessen jegyét biztosítani az ESTILAP kiadóhivatalában

MAC ARTHUR JELÖLIK AZ ELŐZETES ELNÖKVALASZTÁSON. Genf. (MTI): A Svájci Távirati Iroda jelenti Washingtonból, hogy bizottság alakult arra, hogy Mac Arthur tábornokot jelöljék az április 11-iki előzetes választáson az Egyesült Államok elnökévé.

Szülők figyelmébe. Ha gyermekeiknek egy felejthetetlen délutánt akarnak szerezni, okvetlen hozzák el Harsányi Gizi műsoros délutánjára a Református Kulturpalotába január 6-án délután 3 és 6 órakor. A rádió gyermekszereplőit Harsányi Gizi vezetésével nagy áldozatok árán sikerült lehozni teljesen új műsorral Nagyváradra, amely előadás a gyermekeknek és a szülőknek egyaránt egy felejthetetlen élményt fog jelenteni. A szereplők gyermekek részére autogramot fognak adni az előzőben csütörtök délután 5 és 6 óra között.

BEAVERBROOK FONTOS TISZTELETET KAP AZ ANGOL KORMÁNYBAN. Zürich. (MTI): Londonból jelentik: Itteni beavatott körökből származó hírek szerint lord Beaverbrook, aki most az Egyesült Államokban tartózkodik rövidesen találkozik Churchill miniszterelnökkel. Azt hiszik, hogy Beaverbrook a kormány itáléközléséről fontos tiszteletet kap.

Kedves magyar vigjáték
Hat hét boldogság
 Főszerepben: Tolnay Klári, Szilassy, Mihályfi, Pethes S.
 Jön:
Agrólszakadt urileány Szerdától
 a CASINO-ban

ROOSEVELT MEG MINDIG GYEN-GÉLKEDIK. Amsterdam. (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Mint a brit hírszolgálat Washingtonból jelenti, Barry, a Fehér Ház titkára kijelentette bizonytalan, hogy Roosevelt elnök egészségi állapota megengedi-e, hogy a jövő hét végén személyesen olvassa fel üzenetét a kongresszuson.

Bihar megye és Nagyvárad területére is kiterjesztették a sertéspestis elleni védőoltás kötelezettségét. A MTI jelenti: A földművelésügyi miniszter rendeletei adott ki, amelyben a sertéspestis elleni kötelező védőoltást újabb törvényhatóságok területére terjesztette ki. A rendelet hatálya kiterjed Bihar megye és Nagyvárad város területére is. A felhasználható oltóanyagok 75 százalékát ingyen bocsátják a törvényhatóságok rendelkezésére. A csak néhány sertést tartó rászoruló kisbirtokosok teljesen ingyen kapnak oltóanyagot.

Ipartestületi hírek

A vas- és fémipari szakosztály értesíti tagjait, hogy a koksz megérkezett és akik előjegyezték, szíveskedjenek az irodában utalványukat mielőbb átvenni. Valamint a kovácskőszén is megérkezett s akik előjegyezték, szintén jelentkezzenek az irodában. Elnökség.

A Nagyvárad és Vidéke Ipartestület Ruházati és Textiliparosok szakcsoportja értesíti tagjait, hogy a bélis utalványok kiosztását megkezdte. Elnökség.

Nagyfokú kedvetlenség és a munkától való iszonyódás esetén igyekezzünk mindenekelőtt belműködésünket és gyomoremésztésünket reggel felkeléskor egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvízzel rendbehozni. Kérdezze meg orvosát!

ÁLLAMI BIRTOKOKON HELYEZIK EL AZ INSÉGES TÖRÖK GYERMEKEKET. Isztanbul. (MTI) A NTI jelenti: Új törvény értelmében a 6—16 év közötti inséges, vagy gondozás nélkül élő gyermekeket állami birtokokon helyezik el, illetve alkalmaznak. A kormány erre a célra egymillió török fontot engedélyezett.

Visszatérhetnek Spanyolországba a külföldön élő, katonaköteles spanyolok. Madridból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Franco tábornok rendeletet adott ki, mely szerint a külföldön élő katonaköteles spanyolok visszatérhetnek Spanyolországba anélkül, hogy katonaszökevényeknek tekintenék őket. Csúpan azt kívánják meg, hogy a külföldön levő illetékes spanyol konzulátustól okiratot szerezzenek ottani magatartásukról. A rendelet nyomán igen sok spanyolnak nyílik alkalma, hogy Spanyolországba visszatérjen.

RÁDIÓ

- SZERDA, JANUÁR 5.**
- 8.35 Délelőtti muzsika.
 - 10.15 A Székesfehérvári Tűoltózenekar.
 - 11.15 Budapesti Szalonzenekar.
 - 11.40 Somlay Károly elbeszélése.
 - 12.10 Rendőrzezenekar.
 - 13.30 Honvédeink üzennek A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálatára.
 - 14.00 Zenekari muzsika.
 - 15.00 A Mária Terézia I. honvédegyalogozred zenekara.
 - 15.30 Gaál István dr előadása.
 - 16.20 Muzsikáló zenei lexikon.
 - 17.10 A Hír 31.
 - 17.30 Az Ország tanczenekar játszik.
 - 17.40 Honvédek műsora.
 - 18.10 Világművelési kérdések — vélemények.
 - 19.20 A rádió hangversenydobogóján.
 - 20.50 Komáromi József vig előszelése.
 - 20.35 Szó, se beszéd — muzsika.
 - 22.40 Ki mit szeret?
- Budaörsi II.**
- 19.00 Bartók—Mozart hangverseny.
 - 20.00 Pukánszkyne Kadár Jolán dr előadása.
 - 21.10 Ország nyelvtudás.
 - 21.40 Kamaragyűjtés.

A vácas egyheti népmozgalma

SZÜLETÉSEK:

Vitéz Dészakny György m. kir. tü-
zértörzsörmeister leánya Edit. ek-
rekes Ferenc elektrotechnikus fia
Attila, Bánfi István kubikus fia Ist-
ván, Csóka György földműves leá-
nya Virág, Török József kf. napszá-
mos fia József, Torda Ferenc kis-
birtokos leánya Irma, Pótea László
gyárimunkás leánya Erzsébet, Mu-
zsai Imre kf. napszámos leánya Jo-
lán, Kurtán János gyárimunkás leá-
nya Eszter, Stankovits Lajos mészár-
os leánya Mária, Harangi Imre ci-
pészegéd fia István, Serbán József
kf. napszámos fia József, Porca Ist-
ván fodrász fia István, Gergely Ká-
roly m. kir. esendőiskolai irodai
tisztihelyettes leánya Magdolna, Fe-
cser Alajos kereskedő fia Alajos,
Molnár István MÁV munkás fia
István, Bélfenyéri Lajos napszámos
leánya Zsófia, Zsolnai Ferenc fo-
technikus leánya Irén, Bakó János
postaalkalmazott fia Attila, Nveste Lajos
napszámos fia Imre, Illés Sándor
napszámos fia Sándor, B. Kovács
István gépkocsivezelő leánya Erzsé-
bet, Kovács János MÁV állomásfő-
nök leánya Ildikó, dr. Kardos Zoltán
kórorvos leánya Edit, Tolvaj Péter
napszámos leánya Ágnes, Kémendi
Károly magántisztviselő fia Károly,
Lueskai Gyula városi II. o. altiszt
leánya Anna, Szabó Barna állami
tanító leánya Ildikó, Szatmári Já-
nos borkereskedő segéd fia Péter,
Szöke István villanyszerelő segéd fia
István, Szabó József cipőgyári mun-
kás leánya Magdolna, Halász József
lakatos segéd fia Sándor, Faragó La-
jos asztalossegéd fia Lajos, Veress
János tanító fia János, Krell Miksa
berautó tulajdonos leánya Marietta,
Kállai Imre korezmáros leánya Zsu-
zánna.

HÁZASSÁGOK:

Virág Imre fűszerkereskedő segéd
és Máté Magdolna, Szalacsai István
molnársegéd és Kovács Margit, Nagy
Géza MÁV forgalmi gyakornok és
Rácz Klára, Valesclán Gyula fm.
napszámos és Brágye Katalin, Lu-
kács Sándor m. kir. posta művezeti
ellenőr és Juhász Irma, Andre László
asztalossegéd és Kriszta Irén, dr.
Kacsó Zoltán kir. törvényszéki jegy-
ző és Nagy Viola, Belényesi Flórián
cipészegéd és Murguly Margit, Szent-
miklósi István gépkocsifényező segéd
és Csányi Erzsébet, Székelyhídy
László m. kir. rendőrségi díjnok és
Bardé Anna, Lukács Doboroszav pék-
segéd és Farkas Vilma, Steiberger
Dávid fodrászsegéd és Vieder Ilona,
Illéfalvi Gábor honv. százados és
Andrási Katalin, Szerkeli Péter ker-
tészegéd és Szoporán Julianna.

HALÁLOZÁSOK:

Sólyom Mihályné, Kúcses Regina
27 éves, Gajzágó Attila 2 hónapos
Mocsár Mária 5 éves, dr. Nagy And-
ras 37 éves, özv. Kiss Géza, Kan-
gur Alojzia 87 éves, Csorba Flóra 49
éves, Tóth Mária 62 éves, Fekete
János 53 éves, Juhász Károly 3 éves,
Takács Mihály 80 éves, Ganz Sala-
mon 46 éves, Stern Béla 64 éves, Guj
Mihály 40 éves, özv. Weinberger Ló-
rincné, Paller Róza 72 éves, özv.
Hegedüs Mihályné, Horváth Angéla
39 éves, Lukács Péter 29 éves, Bá-
rán Lipót 77 éves, özv. Zay Mihály-
né, Welther Regina 79 éves, Schuch
Károly 77 éves, özv. Reindl Károly-
né, Takács Mária 83 éves, Albuca

Szabó Ferenc Gyorsíró- és gépirőiskolájában

Sal Ferenc utca 12. Tel.: 29-78.

Eng. sz.: 3529/1941-42. Kellő számú jelentkező esetén jan. 5-én új tanfolyam
kezdődik. Je entkezés jan. 5-től. Vidékieknek 85 %-os vasuti kedvezmény.

Imréné, Almási Rozália 45 éves, özv.
Pichl Józsefné, Nasitz Ilona 49 éves,
Beringye Mária 10 éves, özv. Hadady
Dánielné, Szalkay Emma 107 éves,
Bégyáni Lajos 44 éves, Szelecsán Já-
nos 70 éves, Békési József 80 éves,
Korb Péter 74 éves, Feldman Gidáli
83 éves, Eisenberger Emánuel 68
éves, Kassai István 66 éves, Fehér

Sándor 4 éves, Bara Tivadarné,
Sándró Mária 40 éves, Hevesi István
40 perces, Német József 76 éves,
özv. Balogh Józsefné, Kós Julianna
63 éves, Balogh Mária 1 napos, Tur-
kus Katalin 3 napos, özv. Révész Bé-
láné, Várnai Ida 46 éves, Gyulai Pál
51 éves, Laudán Mihály 78 éves,
Vind Mihály 43 éves.

SZÍNHÁZ

Tóth Elek emlékezete

A kiváló művész elmulása Nagyvá-
radon általános nagy és mély részvét-
et keltett, hiszen pályájának jó nagy
része itt pergett le előttünk. Az ember
nem volt benne kisebb a művésznél
s azért nemcsak a színpadon, de
a társadalmi életben is a legnépszere-
rűbb, legszeretettebb egyéniségek kö-
zül való volt. Illő dolog tehát, hogy
itt Szent László városában meggyújtsuk
az elismerő emlékezet fáklyáját.

Tóth Elek tisztos polgári család
sarja. Cegléden 1873. szeptember
27-én látott napvilágot. Középiskoláit
a kecskeméti református kollégium-
ban végezte. Szülei a jogi pályára
szánták, de ő az egyetemi beiratkozás
mellett a színiakadémiába is beirat-
kozott és ezt végezte. 1892 óta,
1895-ben Leszkai András aradi szin-
társulatában kezdte művészi pályáját.
1896/97-ben a szabadkai, 97/99-ben
a kecskeméti, 99/900-ban a debreceni,
901/902-ben az erdélyi és kecske-
méti társulatnál játszott. 1902-től
kezdve Somogyi Károly nagyváradi
társulatának tagja lett s az maradt
1927-ig. Innen ment fel 1904-ben
Budapestre vendégszereplésre a Nem-
zeti Színházba, melynek akkori igaz-
gatója Tóth Imre szerződötténi is
akarta, mert föllépése mind a közön-
ség körében, mind a sajtóban szép
sikert ért el. Közbejött akadályok út-
ját vágta a megegyezésnek s így a
művész Nagyváradon maradt. 1922-
ben az ő és hú felesége két évtizedes
jubileumát impozáns ünnepeléssel ülte
meg a nagyváradi közönség, mert ne-
jének, Pogány Jankának szintén nagy

volt a népszerűsége. 1927-ben a ko-
lozsvári Nemzeti Színházhoz került,
hol mint rendező is nagy érdemeket
szerzett. 1940 után a magyar uralom
alatt a kolozsvári Nemzeti Színház
örökös tagjának nevezték ki, ami
kétségteljes méltó megkoronázása volt
művészi pályájának.

Ennek a kis nekrológnak a kerete
sokkal szűkebb, mint hogy az elhunyt
kitűnő művész színészeti jellemzését
adhatnánk. Azért röviden csak any-
nyit emelünk ki, hogy Tóth Elek já-
tékaigazi természetesség, mély átér-
zés, lelkiismeretes műgond, finom, a
legkisebb részletkéig kiterjedő ki-
dolgozás jellemezte. Nemcsak a ko-
lozsvári napisajtó, de a tudományos
és művészeti folyóiratok, mint az
Erdélyi Múzeum, a *Helikon*, a *Pász-
törtész* a legnagyobb elismeréssel em-
lékezett meg egy-egy újabb alakításá-
ról. Igazi emberábrázolás volt mindig,
amit az életet jelentő deskákön
adott. Elsőrangú jellemző volt.
Azt mondtuk az imént, hogy az ember
nem volt kisebb benne a művésznél.
Őszinte, szókimondó, nyíltszívű,
jellemes alföldi keresztény magyar
ember volt, tele jóindulattal, szeret-
ettel embertársai iránt s azért ahol
csak megjelent, élt, működött, min-
denki rokonszenvét fölkellette.

Baráti kéz írja e sorokat, de meg-
vagyok róla győződve, más sem ír-
hatna egyebet, ha igazat akarna írni.
Emléke úgy a Körös, mint a Szamos
partján mindenkor áldott leszen.

N. Gy.

A színházi iroda közleménye:

„Tábornokné“ kedden este

— *Figyelem!* A színház igazgató-
sága kéri azon szerencséseket, akik
Szilveszter este a színházban és a Re-
formátus Kulturházban egy-egy pá-
holyjegyet nyertek a péntek esti elő-
adásra, hogy jegyeiket a színházi
pénztárnál cserélték át, mert tőve-
désből szombatheti esté került a horiték-
ba, amikor jedig a páholyok a bérlő-
közönségnek, tehát az eredeti jegy érvé-
nytelennek van nyilvánítva.

Tábornokné című nagyszerű ope-
rett kedden este háromnegyed 7 óra-
kor. Népművelődési előadás keretén-
ben kerül színre. *filléres helyárak-
kal.*

— *Kedden délután negyed 4 óra-*

kor filléres helyárakkal Jurik Julcsi
felléptével *Ártatlan vagyok* című ka-
cagató vígjáték-újdoncság kerül
színre.

— *Szilassy László*, a magyar filmek
kedvence szerdán este háromnegyed
7 órakor a Mária főhadnagy című
operettben vendégszerepel a színház-
ban. Mérsékeltlen felemelt helyárak
Bérlétszünet. Szelvények nem érvé-
nyesek.

Csütörtökön délután egynegyed 4
órákor *olcsó helyárakkal* a nagysí-
kerű *Két kapitány* kerül színre, míg
este háromnegyed 7 órákor a leg-
mulatságosabb operett-újdoncság, a

Badacsonyi kéknyelű, rendez hely-
árakkal.

HETI MŰSOR:

Kedden délután negyed 4 órákor:
Ártatlan vagyok.

Kedden este háromnegyed 7 óra-
kor: *Tábornokné.*

Szerdán este háromnegyed 7 óra-
kor: *Mária főhadnagy* (Szilassy
Lászlóval)

Csütörtökön délután egynegyed 4
órákor: *A két kapitány.*

Csütörtökön este háromnegyed 7
órákor: *Badacsonyi kéknyelű.*

Péntek este háromnegyed 7 óra-
kor: *Fekete Péter.*

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Férfi ruhákat, használtakat legjobban
vehet, eladhat Molnárnál, Bémer-ter 1. 910

Eladók város közelében több új ma-
gánház, beköltözhető több kisebb, na-
gyobb bérházak és telkek. Özv. Tatayné,
Szigligeti-u. 12. Telefon 28-74. 265

Eladó falra akasztható dobkályha.
Balassa-ter 3. ajtó 3. 251

ELADÓ házhely gyümölcsösrel,
szőlővel. Alsó Törkölyméről-út 1.
szám. 340

„LEIKA“ fényképezőgép eladó.
Cím a kiadóban. 339

Különpéle

Fertőtlenítést, poloska, macs és min-
dennemű ferték irtását 38 évi gyakor-
lattal vállalja, Varga, Dankó Pista-utca
6. Telefon 27-56. 318

Zippzárjavítás felelősséggel, Jakeb
műszerésznél, Kossuth-u. 5. 64

Fajalma olcsón beszerzhető Szacsavay-
utca 17. pincében. Teleki-u. 2. 248

Menyasszony és koszorúleány mű-
virág fejdíszek és kéziújsokrok. Ezüst-
és aranylakodalmakra csokrok és ko-
sarok olcsón, szép kivitelben megren-
delhetők. Ruhákra virágok raktáron,
azonkívül hozott anyagokból is olcsón
készülnek. Karácsonyi püspök-u. 52.
(Erzsébet-ligeti sportpályánál.)

Állást nyee

FÜSZERSZAKMÁBAN járta kis-
asszonyt azonnal felveszünk. Belády,
Horthy Miklós-u. 338

TISZTVISELŐNÖT, jó számolót
felvesz Favorit Cipőgyár, Szacsavay-
u. 22. 335

hűsüzem keres öske-
resztény, lehetőleg nyugdíjas honvéd
számvivőket polgári alkalmazottnak
és külön gép- és gyorsírásban nagyon
járta tisztviselőnőket, valamint kül-
dönc kifizető fiúkat. Jelentkezni lehet
felvétel végett Gyár-utca 43. alatt a
parancsnoknál január 9-ig bezárólag
naponként 8-tól 14 óráig. 343

GYAKORLÓTT tisztviselőnőt és
perfekt gyors- és gépirőnőt keres
nyugdíjpénztárral rendelkező nagy-
vállalat Nagyváradon. Csak kereszté-
ny munkások ajánlkozásait, az ed-
digi működés megjelölésével a kiadó
„F. 16.“ alatt továbbítja. 342

ÜGYES gépirőkisasszonyt azonnal
felvesz dr. Dobay Kálmán ügyvéd,
Szaniszló-u. 4. 341

KIADÓTULAJDONOS:

SEBENT LÁSZLÓ-NYOMDA R-T.

A szerkesztő: Dr. Paál Árpád
A kiadó: Dr. Virág Jeromos

Készült a Szent László-nyomda r. t.
kőrforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi
Dassz-ntas 5 szám